NOTĂ INTRODUCTIVĂ

Articolele incluse în acest număr sunt rezultatul activității desfăşurate în Departamentul de gramatică al Institutului de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti" al Academiei Române, în cadrul proiectului *Cercetarea limbii române sub aspect tipologic: morfologie, morfosintaxă şi sintaxă*, coordonat de Gabriela Pană Dindelegan.

Articolele se raportează în mod diferit la conceptele de *parametru* şi *variație parametrică,* înțelese fie în sensul „clasic", fie în sensul generativ. Cele mai multe dintre articolele din acest număr privesc aspecte tipologice legate de organizarea şi funcționarea grupului nominal românesc: flexiunea cazuală, între analitic şi sintetic, cu aplicație la flexiunea cardinalelor şi a altor cuantificatori în româna veche (*Gabriela Pană Dindelegan*), relevanța tipologică a trăsăturii [± animat] în realizarea analitică (prepozițională) a dativului din construcția ditranzitivă (*Ana-Maria Iorga Mihail*), parametrizarea trăsăturii [+ definit] din grupul nominal românesc, privit din perspectivă diacronică (*Alexandru Nicolae*), specificul limbii române privind ordonarea adjectivelor în grupul nominal (*Raluca Brăescu*). Celelalte articole tratează probleme privind: sintaxa formelor verbale compuse cu auxiliar, analizate din perspectivă diacronică (*Adina Dragomirescu*), sintaxa interogațiilor multiple în limba română veche, care încadrează româna în categoria limbilor acceptând interogația multiplă şi o deosebeşte de limbi în care aceste construcții nu sunt posibile (*Mihaela Gheorghe*), specificul tiparului românesc *pe alese, pe nemâncate*, comparat cu tipare similare din alte limbi romanice, din albaneză şi din dialectele sud-dunărene (*Carmen Mîrzea Vasile*).

Gabriela Pană Dindelegan

FLEXIUNEA CAZUALĂ – ÎNTRE ANALITIC ŞI SINTETIC
Cardinale şi cuantificatori non-numerici în româna veche

1. PREAMBUL

1.1. Toți marii romaniști şi tipologişti au semnalat trecerea de la „predominanța structurilor sintetice din latină" către „structurile caracteristic analitice ale Romaniei" sau, altfel spus, „tendința sintaxei de a prelua un număr dintre funcțiile

LR, LXII, nr. 2, p. 159–258, Bucureşti, 2013

BDD-A452 © 2013 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 19:43:06 UTC)

realizate mai întâi de morfologie", astfel încât „un element cu semnificație [gramaticală – completarea noastră – GPD] exprimat mai întâi printr-un stem sau un afix ajunge să se exprime printr-o sintagmă, adică prin combinarea a două sau mai multe elemente care tradițional erau etichetate drept cuvinte distincte" (Ledgeway, 2012: 10).

În această trecere de la cuvântul flexionar la sintagmă, intervine *gramaticalizarea*, proces în care un „cuvânt" își pierde autonomia lexicală, devenind, în cadrul sintagmei, component funcțional cu rol strict gramatical. În acest sens, Hopper, Traugott (1993: 17) și Ledgeway (2012: 28) considerau că toate „cazurile de dezvoltare analitică pot fi subsumate teoriei generale a gramaticalizării".

Așa cum subliniază Ledgeway (*lucr.cit.*: 15), evaluarea limbilor, pe o scală continuă a distincției „sintetic" – „analitic", nu trebuie să privească limbile în ansamblul lor, ci domenii limitate ale gramaticii fiecărei limbi sau chiar construcții individuale. În trecerea de la latină la limbile romanice, de exemplu, este o diferență importantă între domeniul nominal și cel verbal: trecerea la analitism caracterizează, în primul rând, domeniul nominal, iar, în cadrul acestuia, în mod special, domeniul cazual, în sensul că, în locul unui sistem cazual bogat din latină, au supraviețuit în zone ale Romaniei (galo-romanica timpurie, retoromana și româna) numai „câteva reziduuri izolate".

În cadrul Romaniei, nu o dată româna a fost caracterizată tipologic, în raport cu latina, predominant sintetică, și în raport cu limbile romanice vestice, predominant analitice, ca „pendulând" între procedeele analitice și cele sintetice. Flexiunea cazuală este unul dintre cele mai relevante exemple pentru susținerea acestui statut al românei ca ocupând o **poziție intermediară între manifestarea sintetică și cea analitică**. Ca procedee sintetice, trebuie remarcate păstrarea, în flexiunea substantivelor feminine la singular și a pronumelor la singular și plural, a două forme cazuale distincte (G,D ≠ N,Ac), precum și atragerea articolului hotărât enclitic printre procedeele cazual-flexionare, ceea ce a asigurat generalizarea la substantive, la singular și plural, a distincției G,D ≠ N,Ac. Guțu Romalo (1994 [2005]) remarca faptul că, grație articolului, „în română s-a refăcut, fie și parțial, flexiunea substantivului", ceea ce a făcut ca, tipologic, „limba română să rămână mai aproape de latină". Observând extinderea structurilor analitice în marcarea cazurilor, Guțu Romalo (*art. cit.*) aprecia că procesul poate fi interpretat „ca o posibilă mutație tipologică, în care analiticul tinde să prevaleze"; româna „tinde să regăsească, cu mare întârziere și după o evoluție sinuoasă și complexă, procesul general romanic" de marcare a cazurilor.

În cadrul acestei caracterizări tipologice generale a românei, trebuie subliniat că româna și-a diversificat atât procedeele sintetice (mărci flexionare, legate enclitic), cât și pe cele analitice (mărci nelegate, antepuse numelui). Ca procedee **sintetice**, și-a atras articolul definit enclitic (vezi și mai sus), care a dobândit, suplimentar (singur sau dublând desinența), și funcția de marcă a cazului. Ca procedee **analitice**, româna și-a diversificat prepozițiile pentru marcarea cazurilor

BDD-A452 © 2013 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 19:43:06 UTC)

oblice (în faza veche de limbă, se utilizau mai multe prepoziţii pentru marcarea cazurilor oblice – trei prepoziţii, *a, de, la,* pentru marcarea genitivului, şi două prepoziţii – *a*, *la*, pentru marcarea dativului). În plus, româna şi-a creat mijloace analitice specifice, inexistente în alte limbi romanice (*lui / lu'* proclitic, pentru genitiv şi dativ; *al / a / ai / ale* – mărci „acordate" ale genitivului)[1].

În evoluţia românei, de la limba veche la limba modernă, fiecare dintre mijloacele de marcare cazuală şi-a fixat propriile **reguli de selecţie**, legate fie de particularităţi flexionare sau sintactico-semantice ale grupului nominal din poziţia de caz oblic, fie de particularităţi sintactice ale regentului. Astfel, mărcile prepoziţionale ***a*** şi ***la*** cer anumite trăsături flexionare ale grupului nominal (invariabilitatea de caz a primului component al grupului: *a **doi** elevi, la **doi** elevi, la **astfel** de elevi*); marca prepoziţională ***de*** cere prezenţa unui GN fără determinant (*audierea de **martori**, cumpărarea de **aur***); marca proclitică ***lui / lu'*** cere un substantiv propriu animat (*lui **Ion***) sau unul asimilat unui substantiv propriu (*lui **frate-su**, zilele lui **iulie,** absenţa **lui „pe"***); marca ***al*** trebuie să respecte condiţia de non-adiacenţă (absenţa din imediata vecinătate stângă a unui articol definit (*fată a vecinului, fata cea mică a vecinului, fat**a** **a vecinului*). Cele mai multe mărci sunt în distribuţie complementară (odată selectat procliticul ***lui*** sau una dintre prepoziţiile cazurilor oblice, este imposibilă şi o marcare flexionară: ***lui*** **Tom**ei***; *părerea ***a** toat**ei** suflăr**ii***; *audierea *de martori**lor***). Puţine sunt mărcile cu alt statut: una singură, marcă de tip analitic ***al/a/ai/ale***, cere coocurenţa cu alt tip de marcă, fie cu una de tip sintetic (vezi statutul lui ***al,*** care admite coocurenţa cu o marcă flexionară: *fată **a** vecinu**lui***), fie tot cu una de tip analitic (*fată **a lui** Ion*). Extrem de limitat şi numai în situaţii bine circumscrise, există şi câteva mărci care admit substituţia în variaţie liberă (*întrebarea **a mulţi / a câţiva** elevi / întrebarea **multor / câtorva** elevi*).

Rezultatul acestui proces îndelungat de diversificare a mijloacelor de marcare a cazurilor oblice şi, în acelaşi timp, de fixare a regulilor şi a restricţiilor de uz, pentru fiecare mijloc în parte, a fost unul de „complicare" excesivă a marcării cazului. Ca tip de marcare, categoria este controlată, în acelaşi timp, **flexionar** (prin selecţia a două tipuri de mărci: desinenţe şi/sau articol), **sintactic** (prin mărci selectate în anumite condiţii sintactice – vezi condiţia de adiacenţă/neadiacenţă), **lexical** (prin mărci selectate de anumite clase lexicale de substantive – vezi clasa „personalului") şi **semantico-gramatical** (prin legătura cu „definitudinea": anumite mărci sunt selectate sau, dimpotrivă, neacceptate în anumite condiţii de definitudine). Interesant de observat că aceleaşi trăsături, „personal" şi „definitudine", intervin, în forme şi proporţii diferite, atât în marcarea cazurilor oblice, cât şi în marcarea obiectului direct[2].

[1] Pentru inventarul şi distribuţia mărcilor, vezi GBLR: 59−62; vezi şi *Poziţia limbii române, între analitic şi sintetic*, în Pană Dindelegan, Dragomirescu, Nedelcu, 2010: 121−122.

[2] Vezi GBLR: 435.

BDD-A452 © 2013 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 19:43:06 UTC)

1.2. Articolul de față își restrânge investigația la analiza raportului „analitic” – „sintetic” pentru o clasă limitată de forme, alcătuită din cuantificatori numerici şi non-numerici (numerale cardinale şi ordinale, unii cuantificatori indefiniți şi cuantificatorii totalizanți *toți, amândoi*). Scopul acestui articol este ca, pe baza informațiilor obținute din excerptarea unui corpus de limbă română veche, format atât din texte originale, cât şi din traduceri, să urmărească, pentru această clasă restrânsă de forme, confruntarea dintre „analitic” şi „sintetic”, manifestată încă de la primele texte româneşti şi continuând şi astăzi. Clasa de cuvinte avută în vedere este una dintre zonele cele mai instabile şi mai caracteristice pentru această confruntare.

Articolul semnalează unele forme şi construcții ale cazurilor oblice neînregistrate în lucrări anterioare şi indică, de asemenea, cum concurența „sintetic” – „analitic” se manifestă diferit de la o subclasă de cuantificatori la alta şi, chiar în cadrul aceleiaşi paradigme, diferit între singular şi plural.

2. DESCRIERE

2.1. În secolul al XVI-lea, pentru cazurile oblice (G–D), se folosesc, paralel, mijloace sintetice şi mijloace analitice, iar, în unele construcții, apar structuri mixte, analitice şi sintetice în aceeaşi sintagmă.

2.1.1. Specific sintetice sunt formele cu desinența pronominală de plural ***-or(a)***, prezentă la pronume şi la adjective pronominale. Augmentul ***-a***, frecvent în construcțiile cu nume vid („şters”) şi deci cu utilizare pronominală a formelor (1b–d,h), nu se fixase definitiv cu această funcție (de distingere a pronumelui de adjectivul pronominal), putând apărea şi în cazul utilizării adjectivale (1i):

(1) a. „că iaste sminteală **amânduror** țărilor”, DÎR, 52
b. „Şi deschiseră-se ochii **amândurora**”, PO, 23
c. „Că **amândurora le** iaste să se postească”, Coresi, CC_2, 83/8
d. „**amândurora** puse-**le** împrotivă”, Coresi, CC_2, 363/7
e. „şi cu ştirea **tuturor** vecinilor”, DÎR, 4
f. „şi pre audzirea **tuturor** acelora”, PO, 61
g. „acelora **tuturora”,** PO, 62
h. „tatăl **tuturora**”, PO, 26
i. „Porunci faraon **tuturora oamenilor** săi”, PO, 137.

Interesantă este construcția sintetică a unui numeral ordinal (2a), refăcută analogic după modelul substantivelor cu desinențe feminine; în construcția dată, se realizează şi acordul cu substantivul. În altă apariție a aceluiaşi text (2b), numeralul

BDD-A452 © 2013 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 19:43:06 UTC)

ordinal este invariabil sub aspectul cazului, neprimind desinența de caz oblic a substantivului:

(2) a. „Şi în a şaptesprădzeace dzi **al şeptei luniei** puse-se gios corabie”, PO, 33
b. „şi în dzi de întăi **al zeace luniei** iviră-se vărhurele munților”, PO, 33.

2.1.2. Specific analitice sunt construcții prepoziționale atât pentru genitiv, cât şi pentru dativ.

2.1.2.1. Construcțiile de genitiv ale cuantificatorului nedefinit *mulți*[3] (vezi 3(a–e)), ale cuantificatorului totalizant *tot/toți* (vezi 4(a–d)), ale numeralelor cardinale (vezi 5(a–b)) selectează adesea prepoziția ***a***:

(3) a. „că tatăl **a mulți** oameni pune-voi tine”, PO, 47
b. „la sculătura **a mulți** întru izraili”, Coresi, T.Ev., 171/224[v]
c. „denaintea părintelui episcupului Teofil **şi a mulți** boiari”, DÎR, 6
d. „dennaintea **a mulți** oameni buni şi neguțători”, DÎR, 9
e. „că nu vrea Domnulŭ **înaintea a mulți** ruşinați să fie”, Coresi, CC_2, 276/30
(4) a. „spre fața **a tot pământul**”, PO, 31
b. „celŭ ce luo păcatele **a toată** lumea”, Coresi, CC_2, 508/24
c. „întru ştirea **a toate** limbile şi **a toată** lumea”, Coresi, P., 229/11[v]
d. „în aleanul **a toți** frații”, PO, 47
(5) a. „încă şi unulŭ den numărulŭ **a doisprăzeace apostoli**”, Coresi, CC_2, 359/3–4
b. „Despre trimiterea **a doi ucenici** din partea lui Ioan către Isus”, Coresi, CC_2, 560/12.

Trebuie observată utilizarea exclusiv sintetică a lui *amândoi* (1a-d) şi exclusiv analitică a numeralelor cardinale (5a–b), dar oscilantă, în cazul totalizantului *tot*, care, la singular, preferă construcția analitică, iar, la plural, apare, în variație liberă, între analitic şi sintetic (să se compare (1e–i) cu (4a–d)).

Oscilația este prezentă uneori în aceeaşi frază sau la distanțe foarte mici (6):

(6) „izvorulŭ **a tuturorŭ** bunătăților şi **a toată** putearea”, Coresi, CC_2, 383/37.

În proporție mult mai mică, ca marcă de genitiv este selectată prepoziția ***de*** (7a):

(7) „Pre mijlocŭ **de doao viiațe** cunoscute fi-veri”, PS (apud Densusianu, 1961 [1938]: 114).

[3] Pentru comportamentul actual al cuantificatorului *mulți*, caracterizat, ca şi în limba veche, prin variația realizărilor sintetice şi a celor analitice, vezi Pană Dindelegan 2003: 65−74.

BDD-A452 © 2013 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 19:43:06 UTC)

2.1.2.2. Pentru relația de dativ, cuvintele analizate folosesc încă frecvent prepoziția funcțională ***a*** (8a–g) şi, în mai mică măsură, pe ***la*** (9):

(8) a. „să propoveduiască **a toată lumea** învățătura mea", Coresi, CC_2, 471/36–37
b. „tu grăiaşte **a tot nărodul**", Coresi, Mol., 201/234[r]
c. „că **a mulți** nu **le** se arată dulci un chipŭ de bucate", Coresi, CC_2, 263/18
d. „amu pare-**le**-se **a mulți** o răotate a fi", Coresi, CC_2, 402/10
e. „să mărturisească **a cinci frați** ai lui, să nu vie şi ei la cea muncă mare", Coresi, T.Ev, 108/122[8]
f. „**A doisprăzeace apostoli** numele **lă** sântŭ aceastea", Coresi, CC_2, 476/8
g „Nimea nu poate **a doi domni** sluji[4]", Coresi, CC_2, 218/24.

(9) „Scriem închinăciune şi multă sănătate *domnului* Budachi Ianăşu, birăul de cetatea Bist<r>ițeei *şi pârgarilor şi pârcălabului şi* **la tot svatul** domnitale. DÎR, 67.

De observat dublarea construcției prepoziționale printr-o formă specifică de clitic pronominal de dativ (8c–d,f), precum şi coordonarea în serie cu dative flexionare (9).

Ca şi în cazul genitivului, şi la dativ se constată aceeaşi situație de variație a tipului de marcare, prezentă, uneori, în aceeaşi frază (10a–b); în (10b), sunt grupate toate mijloacele de marcare (sintetică şi analitică), iar, dintre cele analitice, este interesantă atât variația „***a***", „***la***", cât şi coocurența „***la a***":

(10) a. „iaste **tuturorŭ** pace şi **a toată** lumea prazniciŭ", Coresi, CC_2, 504/12
b. „Ce mainte amu arătă-se **Mariei** la mormântŭ şi **alăltorŭ** muieri; de-aciia se arătă **lu Petru** (...); după aceaia **a unsprăzeace** (...); de-aciia se-au arătat împreună **la a cinci sute** de frați; după aceaia **celorŭ şaptezeci**", Coresi, CC_2, 133/15–24.

2.1.2.3. Pentru oscilația analitic–sintetic, atât pentru genitiv, cât şi pentru dativ, interesante sunt **sintagmele mixte**, prezente frecvent în PO (dar nu numai!), în care cuantificatorul totalizant *tot,* mai ales la singular, dar şi la plural (vezi 11b,c,f,g,j), este construit analitic, cu ajutorul mărcii prepoziționale ***a***, dar substantivul de pe poziția a doua primeşte afixe clitice sintetice (desinență + articol sau numai articol); apare, în aceste exemple, dovada cea mai clară a „echivalenței" funcționale a celor două tipuri de marcare: analitică şi sintetică.

(11) a. „după obiceaiul **a tot pământului**", PO, 54
b. „Şi Sim, cine-i frate lui Iafet, şi tatăl **a toți ficiorilor** lui Eber", PO, 37
c. „să fii sluga **a toți slugilor** între frații lui", PO, 36

[4] În exemplul dat, *a sluji* are regim intranzitiv, construindu-se cu dativul.

BDD-A452 © 2013 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 19:43:06 UTC)

d. „De voi să fie frică şi tremur **a toată jigăniilor** şi **a toate pasărilor** ceriului”, PO, 34
e. „Sfârşitul **a tot trupului** venit-au naintea mea”, PO, 29
f. „şi domniți pre pasările ceriului şi **a tot fierilor** ce se leagănă spre pământ”, PO, 20
g. „şi muri pre vedearea **a toți fraților**”, PO, 68
h. „Grăiți **a toată adunăriei** feciorilor lu Izdraul”, PO, 159
i. „Luo asupră de-aceea lângă sine şase sute de cară (...) şi călăujii **a toată gloateei** sale”, PO, 166
j. „Şi dziseră Moisi şi Aron **a toți fiilor** lu Izdrail”, PO, 171.

Tot un tip de sintaxă mixtă apare şi în construcția (12a), unde primul component pre-nominal este construit desinențial (*alt**or**a*), iar al doilea, construit analitic, cu prepoziție (***a** mulți*); în (12b), construcția este şi mai specială, căci un substantiv postverbal se construieşte simultan cu un genitiv „obiectiv” sintetic şi cu unul „subiectiv” analitic[5] (vezi relația cu structura verbală *Toți priimesc amândouă leagile*):

(12) a. „câtŭ şi **altora a mulți** să fie”, Coresi, CC_2, 341/8
b. „cumŭ aflămŭ în deaniia apostolilorŭ, că are locŭ **a-toți-priimitoarea amândurorŭ leagilorŭ**, veachea şi nooa”, Coresi, CC_2, 393/37.

În alte construcții, marcarea cazuală este preluată de determinantul precedent ***celor***:

(13) „prinseră îngerii măna lui (...) şi mănule **a celor doao feate** a lui”, PO, 53.

2.2. În secolele al XVII-lea şi al XVIII-lea, situația generală nu se modifică esențial, continuându-se oscilația „sintetic” − „analitic” manifestată şi anterior, în sensul că unele forme sunt marcate exclusiv sintetic, altele, exclusiv analitic, iar altele au marcare oscilantă sau mixtă.

2.2.1. În ce priveşte **marcarea flexionară**, sunt inedite formele cardinalelor ***doi*** (14a–k) *şi* ***trei*** (15), care, la Corbea [1691−1697], primesc, atât pentru genitiv, cât şi pentru dativ, mărci desinențiale, refăcute analogic după modelul pronominalului *amândoi* (16):

(14) a. „nume **al doaor** oraşuri”, Corbea, 41, 65
b. „groapa **doaor** ape împreună curătoare”, „curgerea **a doaor** ape”, Corbea, 123
c. „împreună curgerea **a doaor** sau **a** mai **multor** ape”, Corbea, 123
d. „fiii **doaor** surori născute dintr-un tată şi dintr-o mumă”, Corbea, 127.

[5] În mod normal, coocurența celor două argumente (derivând de la subiect şi de la obiectul direct) nu este posibilă în română; aici, este acceptată, tocmai ca urmare a realizării diferite (analitice vs sintetice) a celor două complemente, precum şi a topicii lor diferite (complementul „subiectiv” precedă regentul, dobândind, împreună cu acesta, un statut asemănător numelui compus).

BDD-A452 © 2013 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 19:43:06 UTC)

e. „nume **al doaor** ostroave”, „numele **doaor** ostroave”, Corbea, 141, 274, 342, 386
f. „împreunarea sau înjugarea **doaor** slove glasnice”, Corbea, 162
g. „punerea împreună a **doaor** lucruri usebitoare”, Corbea, 501
h. „deasupra **doaor** octave în muzică”, Corbea, 163
i. „numele **doaor** oraşuri”, Corbea, 301, 452
j. „când **doaor** cuvinte aseamine, cu mult usebită înțeleagerea **le** iaste”, Corbea, 360
k. „veri, fii **doaor** surori”, Corbea, 473

(15) „numele **trior** ostroave”, Corbea, 342
(16) „putearea îngăduită spre popăsârea pârâşilor **amânduror**”, Corbea, 118.

La genitiv, forma sintetică este precedată adesea de ***a(l)***; de observat că procliticul acordat ***al*** are reguli de uz mult mai laxe decât astăzi (vezi (14b–c: *curgerea **a***), unde procliticul ***a*** apare în condițiile articulării enclitice a vecinătății stângi). La dativ, e posibilă şi dublarea clitică (vezi 14j).

Interesant de semnalat că formele sintetice *duaor, trior* apar, în corpusul nostru[6], numai în Corbea (Transilvania), unde, în raport cu cele analitice, sunt predominante. Formele sintetice *duaor, trior* nu sunt înregistrate în niciuna dintre lucrările normative ale secolului al XVIII-lea, venind din zona Transilvaniei (nici în Eustatievici [1757], nici în *Gramatica latinească* [1771−1976], nici în Micu, Şincai [1780]). Fiecare dintre acestea caracterizează flexiunea cardinalelor ca fiind realizată exclusiv analitic; Eustatievici (41, 47) notează deosebirea dintre *doi* şi *amândoi*; pentru *amândoi* indică exemple ca „***amânduror** numerilor*”, iar, în legătură cu *doi,* spune că „[se comportă] asemine, numai să lipseşte de *căderea cea născătoare* (sintagmă terminologică pentru genitiv – *nota ns., GPD*) şi de *căderea cea dătătoare* (sintagmă pentru dativ – *nota ns., GPD*), 41)[7].

Pentru sfârşitul secolului al XVII-lea şi începutul celui de al XVIII-lea, rare sunt şi formele *toatei* (17a–b), genitiv sintetic feminin singular al cuantificatorului totalizant *toată,* şi *a patrai, a doauăi/a doaoăi*[8] (18a–b), forme sintetice ale ordinalului:

[6] Izolat, formele sintetice *duor/doaor* sunt înregistrate şi dincolo de zona Ardealului şi după secolul al XVIII-lea (apar la Budai Deleanu: „pentru mândriia **duor** sau a tri”, apud Nicula 2012: 175; apar în Codru Drăguşanu, *Rudimentele gramaticei române,* Bucureşti, Tipografia Săntu-Sava, 1848, p. 11−12; le găsim la moldovenii Eminescu, O. XIV, 292 (în DLR) şi Hasdeu (B.P. Hasdeu, „Pierit-au dacii?” în *Foiță de istorie şi literatură*, nr. 25, 1860); le găsim şi în *Luceafărul*. Revistă literară, 15 octombrie, nr. 2, 1903, p. 335). Ultimele informații ne-au fost comunicate de Carmen Vasile.

[7] Altfel spus, cele două forme se comportă asemănător, cu deosebirea că ***doi*** este lipsit de forme pentru genitiv şi de dativ.

[8] Formele *a doauăi/a doaoăi* sunt comentate de editor ca fiind **foarte rare**, iar construcția cu procliticul ***a*** în locul demonstrativului ***celei*** este apreciată ca „unică în epoca veche” (Dragomir, 2006: 67; vezi, aici, şi alte surse: Carabulea, 1980, care înregistrează încă alte două exemple: „numărul **a şeapteei** stepene”, Lucaci, „un glas (...) **al şeaselui** înger”, N.Test. [1648]). Pentru secolul al XVI-lea (vezi şi *supra* (2a)), o formă cazuală de ordinal, realizată cu ajutorul articolului enclitic masculin, este semnalată şi de Densusianu (*al **zecelui***, în Densusianu, 1961 [1938]: 116), autorul comentând că „este, cu siguranță, o formă făurită ad-hoc”.

BDD-A452 © 2013 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 19:43:06 UTC)

(17) a. „voievodul **toatei** Ghermanii (adecă Țării Nemțeşti)”, *Istoriia*, 199/79[v]
b. „în clevetirea **a toatei** lumi”, Antim, 300/27
(18) a. „într-a treia decadă a **a doauăi** cărți a lui”, *Istoriia*, 161/ 24[r]
b. „într-a doua decadă a **a patrai**[9] cărți”, *Istoriia*, 165/30[r].

De observat că, deşi rare, ordinalele cu flexiune cazuală sintetică sunt înregistrate şi de gramaticieni; astfel, Cipariu (1992 [1876, 1869, 1877, 1877]: 193) comentează că forme precum ***ai doiloru****-mi veri* apar „la cei vechi”, „azi nu se mai aud” şi, la fel, despre forme ca ***ai doilor, ale douălor, alor doilor, alor douălor***, notează că „astăzi nu se mai zice, cu atât mai puțin în G.D”. (1992: 319).

În acelaşi sens, trebuie notate şi formele cazuale sintetice ale posesivelor *al nostru**lui**, al noas**trei**, a noştr**ilor***[10], prezente în indicațiile gramaticilor (vezi Eustatievici [1757]: 46), şi, rar, chiar în texte de limbă veche („aceasta iaste a noas**trei** fire făcătoriu”, Coresi, CC_2, 130/28).

În privința formei flexionare ***toatei*** (feminin singular)[11], este semnificativ modul cum au evoluat aprecierile normative ale gramaticienilor vremii. Şincai (1980 [1805]: 138–139) corectează indicațiile anterior făcute (în Micu, Şincai 1980 [1780]: 27), care considerau că „adjectivul *tot, toată*, la singular, (...) rămâne **nedeclinat**”. După douăzeci şi cinci de ani, recomandă, pentru feminin singular: G. ***a toatei vacei,*** D. ***toatei vacei***, comentând „**am greşit foarte mult** (*subl. ns. – GPD*). Acum însă greşeala îndreapt-o astfel: (...) la plural şi *toată* la genul feminin se declină ca adjectivele”. Timpul a dovedit că recomandarea lui Şincai din 1805 nu s-a impus; Cipariu (1992 [1876, 1869, 1877]: 23) indică, pentru G–D singular, declinarea „cu prepusețiunea *a*, G–D *a totu* (m.), ***a toată*** (f.)”.

2.2.2. Marcarea analitică

2.2.2.1. Pentru genitiv, continuă utilizarea lui ***a*** (20a–f) şi, rar, a lui ***de*** (21a–d):

(20) a. „viziri mare **a trei** oraşuri mari”, Corbea, 527
b. „nume al unui petic anthinean şi **a câțiva** oamini”, Corbea, 47
c. „De adunarea **a toate** năroadele la judecata lui Dumnezeu”, Ev.Govora, 196
d. „Isus hristos, Împăratul **a toț** împărații”, Ev.Govora, 468
e. „împrotiva **a multe** năroade”, Ev.Govora, 468
f. „cătră zborul **a întunearece** de îngeri”, Ev.Govora, 459.

[9] În ediție, apare, greşit, cu grafia *a a **patra-i** cărți*, finala desinențială fiind interpretată drept clitic pronominal de dativ posesiv; această grafie intră în contradicție cu indicația editorului şi chiar cu grafia de la p. 67.

[10] În cele mai multe apariții din româna veche, ca şi în norma literară a românei actuale, posesivele nu marchează formal distincțiile de caz, ci încorporează lexical o informație cazuală (astfel, lexemele *al nostru, ai noştri* includ, inerent, trăsătura [+ genitiv]).

[11] Indiferent de tipul de variantă pentru plural (*tuturor(a), tutulor* sau izolatul arhaic *tutor*), toate reprezintă realizări flexionare, căci primesc desinența specific pronominală pentru cazurile oblice *-or* (vezi Densusianu, 1961 [1938]: 124).

BDD-A452 © 2013 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 19:43:06 UTC)

În exemplul (20f), apare cuantificatorul arhaic *întunearece*, construit analitic, după modelul altor cuantificatori.

(21) a. „cărticică însămnătoare **de toate lucrurile** zileşti”, Corbea, 159
b. „Isprăvire **de cei doi tâlhari”**, LC, 198/424[r]
c. „figură aşezătoare **de doao** înțeleageri”, Corbea, 159
d. „o piiatră scumpă arătătoare **de trei** feațe”, Corbea, 524
e. „**de doaă** limbi înțelegători”, Corbea, 74.

Între exemple există o diferență: în (21a−b), ***de*** este selectat în condițiile în care grupul nominal în genitiv are trăsătura [+Definit], în timp ce în (21c–e), grupul nominal este non-definit.

De observat limitarea selecției mărcii analitice ***de*** la clasa complementelor adjectivale sau substantivale, introducând complemente ale adjectivelor/substantivelor postverbale derivate în ***-tor*** sau infinitive lungi.

Ca noutate, apare în epocă utilizarea **mărcii analitice *la*** şi pentru genitiv, construcție frecventă la Corbea (22a–i), text în care ***la***, pentru G, este mai frecvent decât ***a*** sau ***de***. Interesantă este utilizarea marcatorului ***la*** într-un text cult (Corbea), ceea ce înseamnă că nu se produsese încă separarea pe registre stilistice existentă astăzi[12].

(22) a. „numele **la doi greci** viteazi”, Corbea, 26
b. „un nume **la doi crai** ai gothuseanilor”, Corbea, 27
c. „nume **la doao oraşe**”, Corbea, 35
d. „nume **la doi p(o)etici** [sic!]”, 100
e. „nume **la doi** oratori mari”, Corbea, 201
f. „feciorii **la doi** frați, veri primari”, Corbea, 362
g. „nume **la trei** oraşuri usebite”, Corbea, 230
h. „numele **la trei oameni** învățați anthineani”, Corbea, 512
i. „nume **la câțiva** înțelepți”, Corbea, 41.

Apare clar că selecția lui ***la*** nu este influențată nici de forma regentului (articulat definit sau nearticulat), nici de clasa lexicală a genitivului (personal sau non-animat), nici de componența grupului în genitiv.

2.2.2.2. Pentru marcarea relației de dativ, se continuă selecția lui ***a*** (23a), precum şi selecția lui ***la*** (23b,c), ocurent în construcții cu dublare clitică (23b) sau fără dublare clitică (23c):

[12] În româna actuală, construcții precum: *din cauza **la** fata asta, urmările **la** medicament* sunt puternic conotate ca registru stilistic, aparținând în exclusivitate registrului popular, non-literar (vezi GBLR: 64). În româna actuală, este o diferență de uz între marca „la” a genitivului şi cea a dativului: la dativ, „la” apare şi dincolo de registrul popular, fiind acceptat, în anumite limite, şi în limba cultă.

BDD-A452 © 2013 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 19:43:06 UTC)

(23) a. „Aşa să cade a face **a tot omul**”, Ev. Govora, 168
b. „adecă oameni ca aceiia carii, când pot căpăta oarecare cărţi bune, **la nimini** nu **le** părtăşesc, fără numai şie în taină-ş cetesc”, Corbea, 73
c. „Însă nu puţină mirare iaste **la toţi**”, *Istoriia*, 194/71^{v}.

Mai rar, şi mai ales în texte cu circulaţie larg laică, marcatorul ***la*** este selectat şi în grupuri care au ca regent un adjectiv sau un nume postverbal (24a–b). Dat fiind faptul că, în alte apariţii, acest complement primeşte fie cazul genitiv, fie cazul dativ, fie o construcţie prepoziţională cu ***de***, efectul, în cazul selecţiei lui ***la***, îl constituie ambiguizarea relaţiei cazuale (***la*** stă pentru o relaţie de genitiv sau pentru una de dativ?):

(24) a. „Ascultaţi, oameni, iubitori **la oameni**, adâncul şi blândeaţele ce feace Dumnedzeu”, LD, II, 320/170^{r}
b. „pierzători **de suflete** şi iubitori **la argint**, LD, III, 335/58^{r}.

2.2.3. Sintagmele mixte, cu marcare analitică a primului component, dar marcare desinenţială a celui de al doilea, înregistrate anterior pentru secolul al XVI-lea (*supra*, **2.1.2.3**), îşi continuă apariţia, fiind prezente atât în texte (25), cât şi în comentariile gramaticienilor (26):

(25) „mutând presfârşitura cea într-o soglasnică **a tot înmulţitoriului** celui mai sus pomenit”, Eustatievici, 76
(26) Micu, Şincai (1780 [1980]: 26–27) înregistrează, pentru singular, construcţiile G. ***a tot omului***, D. ***tot omului***.

2.3. Câteva decenii mai târziu, la Neculce [cca. 1743], care aparţine unei epoci apropiate, dar provine din altă zonă – din Moldova –, găsim aceleaşi particularităţi de marcare a cazurilor oblice, exceptând formele sintetice pentru cardinale (*supra*, 14–15) şi ordinale (*supra*, 18a–b).

Pentru genitiv, continuă a fi predominante formele analitice cu ***a***:

(27) a. „Şi boierimea **a doao** ţări”, Neculce, 120, 1
b. „le-au tăiat capeteli **a tustrii** dzua amiadzădzi”, Neculce, 68
c. „înaintea **a tot** nărodul”, Neculce, 91
d. „Şi l-au scos la Divan înaintea **a toată ţara**”, Neculce, 54, 55
e. „împotriva **a multe** poghiazuri leşeşti”, Neculce, 94.

Şi deşi prepoziţia ***de*** continuă să existe în epocă drept marcator al relaţiei de genitiv (vezi 28a–c), nu a fost înregistrată şi pentru clasa cuantificatorilor aici analizaţi.

BDD-A452 © 2013 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 19:43:06 UTC)

(28) a. „ca un împiedecătoriu **de binele creştinilor**”, Neculce, 233
b. „în dzioa de agiunul **de Crăciun**”, Neculce, 77
c. „Şi era om **de casa** împăratului”, Neculce, 201.

Pentru dativ, sunt selectate atât forme cu ***a*** (29a), cât şi forme cu ***la*** (29b–d):

(29) a. „Atunce au spus **a tot nărodul** c-au murit Cantemir-vodă”, Neculce, 115
b. „scrisă **la toată** boierimea şi slujitorimea”, Neculce, 109
c. „Aşijdere au dat poroncă **la toată boierimea** să-ş aducă scrisori”, Neculce, 192
d. „Arătatu-s-au **la toți** cu blândețe şi cu milă”, Neculce, 193.

Atât pentru genitiv, cât şi pentru dativ, se continuă oscilația sintetic – analitic, prezentă, uneori, în aceeaşi frază:

(30) a. „patriiarhul **al Sfintei Cetăți** a Ierusalimului şi **a toată** Palestina”, Neculce, 193
b. „care acolo i-au făcut cinste 2 dzile, **şi lui, ş-a toată boierimea şi oastea** câtă era”, Neculce, 85.

Exemplele de sub (30) înregistrează cazuri de coordonare a mai multor grupuri nominale în genitiv (30a) sau în dativ (30b), unele marcate sintetic, altele analitic.

3. CONCLUZII

a) În corpusul parcurs (secolul al XVI-lea – mijlocul celui de al XVIII-lea), formele cuantificatorilor analizați înregistrează, pentru cazurile oblice, o variație bogată şi continuă între marcarea sintetică şi cea analitică, fiind domeniul în care „înfruntarea” sintetic – analitic s-a desfăşurat pe o perioadă extrem de lungă de timp.

b) „Confruntarea” „sintetic” – „analitic” se manifestă diferit de la o subclasă de cuantificatori la alta (compară *doi, amândoi, toți*) şi, chiar în cadrul aceleiaşi paradigme, se manifestă diferit între singular şi plural (compară comportamentul singular vs plural al totalizantului *tot* sau al cuantificatorului *mult*).

c) În întreaga perioadă examinată, se înregistrează, cu unele diferențe de frecvență, următoarele prepoziții pentru marcarea cazurilor oblice: (i) marca ***a***, atât pentru relația de genitiv, cât şi pentru dativ, dar mai frecventă pentru genitiv; (ii) marca ***la***, pentru relația de dativ, însă, destul de repede, va apărea şi pentru genitiv (multe atestări datează din secolul al XVII-lea); (iii) marca ***de***, pentru relația de genitiv (este atestată atât pentru grupuri nominale definite, cât şi pentru grupuri nominale non-definite, dar, ca frecvență, începe să se specializeze pentru grupuri nominale non-definite).

BDD-A452 © 2013 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 19:43:06 UTC)

d) Ca efect al analogiei, se înregistrează, izolat, formele sintetice ale cardinalelor: ***duor, trior***; tot izolat, apar şi forme sintetice ale numeralelor ordinale (***a doauăi, al doilor, ale douălor, alor doilor, alor douălor***), precum şi ale totalizantului *toată* la feminin singular ((***a***) ***toatei***). Pe aceeaşi linie, a marcării sintetice a cazului, trebuie notate şi câteva forme din afara inventarului analizat, şi anume: posesivele *al nostru**lui**, al noas**trei**, ai noştr**ilor.***

e) În tabloul general al variației de forme, până pe la mijlocul secolului al XVIII-lea (perioada acoperită de corpus), nu se fixaseră încă normele şi restricțiile de uz existente astăzi, proces care se va definitiva, cu strictețe, mai târziu (de exemplu, „***la***”, pentru genitiv, apărea şi în texte culte; „***de***”, pentru genitiv, continua să apară, chiar dacă mai restrâns, şi pentru grupuri nominale definite; „***a***” continua să apară şi pentru dativ). Extrem de puține dintre situațiile înregistrate, ca variante, pe material de limbă veche, au rămas şi astăzi în variație liberă autentică.

CORPUS

Antim	=	Antim Ivireanul, *Predici*, ediție critică, studiu introductiv şi glosar de G. Ştrempel, Bucureşti, Editura Academiei, 1962.
Corbea	=	Teodor Corbea, *Dictiones latinae cum valachica interpretatione*, ediție de Alin-Mihai Gherman, studiu introductiv, note şi text, Cluj, Editura Clusium, 2001.
Coresi, CC_2	=	Diaconul Coresi, *Cartea cu învățătură* [1581], publicată de Sextil Puşcariu şi Alexie Procopovici, Bucureşti, Atelierele Grafice Socec, 1914.
Coresi, Mol.	=	Diaconul Coresi, *Molitvenic rumânesc* [1567–1568], ediție critică de Vladimir Drimba, Bucureşti, Editura Academiei Române, 1998.
Coresi, T.	=	Diaconul Coresi, *Tetraevanghelul* [1561]. Editată de Florica Dimitrescu, Bucureşti, Editura Academiei Române, 1963.
Coresi, T.Ev.	=	Diaconul Coresi, *Tâlcul evangheliilor* [1567], ediție critică de Vladimir Drimba, Bucureşti, Editura Academiei Române, 1998.
Coresi, P.	=	Diaconul Coresi, *Pravila,* în *Texte.*
DÎR	=	*Documente şi însemnări româneşti din secolul al XVI-lea*, text stabilit şi indice de Gheorghe Chivu, Magdalena Georgescu, Magdalena Ioniță, Alexandru Mareş şi Alexandra Roman-Moraru, introducere de Alexandru Mareş, Bucureşti, Editura Academiei, 1979.
Eustatievici 1969 [1757]	=	Dimitrie Eustatievici Braşoveanul, *Gramatica rumânească 1757. Prima gramatică a limbii române*. Ediție, studiu introductiv şi glosar de N. A. Ursu, Bucureşti, Editura Ştiințifică, 1969.
Ev.Govora	=	*Evanghelie învățătoare* (Govora, 1642), ediție, studiu introductiv, note şi glosar de Alin-Mihai Gherman, Bucureşti, Editura Academiei Române, 2011.
Istoriia [1690–1710]	=	*Istoriia Țărâi Româneşti*, atribuită stolnicului Constantin Cantacuzino, ediție critică, studiu filologic, studiu lingvistic, glosar şi indice de nume proprii de Otilia Dragomir, Bucureşti, Editura Academiei Române, 2006.

BDD-A452 © 2013 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 19:43:06 UTC)

LC = *Cele mai vechi cărți populare în literatura română,* V, *Lemnul crucii*, studiu filologic, studiu lingvistic şi ediție de Emanuela Timotin, Bucureşti, Fundația Națională pentru Ştiință şi Artă, 2001.

LD = *Cele mai vechi cărți populare în literatura română*, X, *Legenda Duminicii*, studiu monografic, ediție şi glosar de Emanuela Timotin, Bucureşti, Fundația Națională pentru Ştiință şi Artă, 2005.

Micu, Şincai, 1980 [1780] = Samuil Micu, Gheorghe Şincai, *Elementa linguae daco-romanae sive valachicae*, studiu introductiv, traducerea textelor şi note de Mircea Zdrenghea, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1980.

Neculce = Ion Neculce, *Letopisețul Țării Moldovei* şi *O samă de cuvinte*, text stabilit, glosar, indice şi studiu introductiv de Iorgu Iordan, Bucureşti, Editura de Stat pentru Literatură şi Artă, 1959.

PO [1581−1582] = *Palia de la Orăştie*, text stabilit şi îngrijire editorială de Vasile Arvinte, Ioan Caproşu, Al. Gafton, Iaşi, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza", 2005.

PS = *Psaltirea Scheiană,* din Densusianu, 1961 [1938].

Şincai 1980 [1805] = Gheorghe Şincai, *Elementa linguae daco-romanae sive valachicae*, studiu introductiv, traducerea textelor şi note de Mircea Zdrenghea, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1980.

Texte = Ion Gheție (coord.), *Texte româneşti din secolul al XVI-lea*. I. *Catehismul lui Coresi*, II. *Pravila lui* ***Coresi***, III. *Fragmentul Teodorescu*, IV. *Glosele Bogdan*, V. *Prefețe şi epiloguri*, Bucureşti, Editura Academiei, 1982.

BIBLIOGRAFIE

Carabulea 1980 = Elena Carabulea, *Numeralul ordinal în limba română veche*, în SCL, XXXI, nr. 4, p. 359−364.

Cipariu 1992 [1876, 1869, 1877] = Timotei Cipariu, *Opere* II. Ediție îngrijită de Carmen-Gabriela Pamfil, Introducere de Mioara Avram, Bucureşti, Editura Academiei Române, 1992.

Densusianu 1961 [1938] = Ovid Densusianu, *Istoria limbii române*, Vol. II, *Secolul al XVI-lea.* Ediție îngrijită de J. Byck, Bucureşti, Editura Ştiințifică.

Dragomir 2006 = *Studiu filologic*, în *Istoriia Țărâi Româneşti*, atribuită stolnicului Constantin Cantacuzino, ediție critică, studiu filologic, studiu lingvistic, glosar şi indice de nume proprii de Otilia Dragomir, Bucureşti, Editura Academiei Române, 2006, p. 11–18.

Eustatievici 1969 [1757] = Dimitrie Eustatievici Braşoveanul, *Gramatica rumânească 1757. Prima gramatică a limbii române*. Ediție, studiu introductiv şi glosar de N. A. Ursu, Bucureşti, Editura Ştiințifică.

GBLR = Gabriela Pană Dindelegan (coord.), *Gramatica de bază a limbii române*, Bucureşti, Univers Enciclopedic Gold, 2010.

Gramatica latinească [1771−1976] = *Institutiones linguae valachicae. Prima gramatică a limbii române scrisă în limba latină*, ediție critică de Gheorghe Chivu, Revizia şi traducerea textului latin de Lucia Wald, Bucureşti, Editura Academiei Române, 2001.

Guțu Romalo 1996 [2005] = *Substantivul românesc între analitic şi sintetic*, în *Aspecte ale evoluției limbii române*, Bucureşti, Editura Humanitas, p. 95–100.

BDD-A452 © 2013 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 19:43:06 UTC)

Hopper, Traugott 1993 = Paul Hopper, Elizabeth Traugott, *Grammaticalization*, Cambridge, Cambridge Univesity Press.
Ledgeway 2012 = *Syntheticity and analyticity*, în Adam Ledgeway, *From Latin to Romance. Morphosyntactic Typology and Change*, Oxford, Oxford University Press, p. 10–29.
Micu, Şincai 1980 [1780] = Samuil Micu, Gheorghe Şincai, *Elementa linguae daco-romanae sive valachicae*, studiu introductiv, traducerea textelor şi note de Mircea Zdrenghea, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1980.
Nicula 2012 = Irina Nicula, *Secolul al XIX-lea. Numeralul*, în Gh. Chivu, Gabriela Pană Dindelegan, Adina Dragomirescu, Isabela Nedelcu, Irina Nicula (ed.), *Studii de istorie a limbii române. Morfosintaxa limbii literare în secolele al XIX-lea şi al XX-lea*, Bucureşti, Editura Aca demiei Române, p. 173–184.
Pană Dindelegan, Dragomirescu, Nedelcu 2010 = Gabriela Pană Dindelegan, Adina Dragomirescu, Isabela Nedelcu, *Morfosintaxa limbii române***,** Bucureşti, Editura Universităţii din Bucureşti.
Pană Dindelegan 2003 = Gabriela Pană Dindelegan, *Elemente de gramatică. Dificultăţi, controverse, noi interpretări*, Bucureşti, Editura Humanitas.
Şincai 1980 [1805] = Gheorghe Şincai, *Elementa linguae daco-romanae sive valachicae*, studiu introductiv, traducerea textelor şi note de Mircea Zdrenghea, Cluj-Napoca, Editura Dacia.

CASE INFLECTION – BETWEEN ANALYTIC AND SYNTHETIC
Cardinals and non-numeric quantifiers in old Romanian

(Abstract)

The article is based on theoretical information regarding the 'analytic'–'synthetic' typological parameter.

The study is limited to old Romanian, and, within this period, to a reduced class of forms: numeric and non-numeric quantifiers (cardinal and ordinal numerals, some indefinite quantifiers, the universal quantifier *toţi* 'all', and the quantifier *amândoi* 'both').

The author investigates the'analytic'–'synthetic' marking competition, which occurs as early as the first Romanian texts. The morphological class under discussion is very unstable and, therefore, typical for this competition. Inflectional marking variation has different manifestations from one subclass of quantifiers to another and sometimes, even in the same paradigm, in the singular it manifests itself differently from the plural.

Separate inventories are made for synthetic and for analytic markers. The author signals forms and constructions in oblique cases which have not been mentioned in earlier studies. She brings arguments in favour of the idea that until the mid-18th century (the period covered by the corpus) the norms and usage restrictions had not been set yet for each marker (***la***-genitive was also used in literary texts, ***de***-genitive continued to be used with definite noun phrases, the preposition ***a*** was used as a dative marker as well, etc.). Only at a later date did restrictions and specializations begin to manifest themselves more strictly.

Cuvinte-cheie: marcaj flexionar, marcaj analitic, concurenţă analitic – sintetic, numeral, cuantificator non-numeric.

Keywords: inflectional marking, analytic markers, the analytic – synthetic competition, numeral, non-numeric quantifier.

BDD-A452 © 2013 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 19:43:06 UTC)